

Rapport

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat de gemeente Amersfoort bij inschrijving van een huurder in de gemeentelijke basisadministratie, de huurder verplicht om naast een huurovereenkomst een kopie van het legitimatiebewijs van de verhuurder over te leggen.

Beoordeling

I. Bevindingen

1. Wanneer iemand in de gemeente Amersfoort komt wonen en hiervan aangifte doet bij de Balie Burgerzaken, moet hij een aantal bescheiden meenemen. De gemeente dient de beschikking te krijgen over een kopie van het legitimatiebewijs en een kopie van de huur- of koopovereenkomst. Ingeval van een particuliere huurovereenkomst is ook een kopie van het legitimatiebewijs van de verhuurder vereist. Ingeval van inwoning bij de verhuurder is verder een toestemmingsverklaring van de hoofdbewoner/eigenaar nodig.

2. Op 22 december 2006 diende verzoeker bij het college van burgemeester en wethouders van Amersfoort (verder: het college) een klacht in over, voor zover hier van belang, het feit dat zijn huurders als zij zich bij de gemeente wilden inschrijven, een kopie van zijn legitimatiebewijs mee moesten nemen. Verzoeker vond het bezwaarlijk dat er iemand met zijn gegevens over straat ging en vroeg zich af wat men er op het gemeente-huis mee deed. Het leek hem bovendien zinloos, aangezien een huurder wel een kopie van een andere huurder gekregen zou kunnen hebben. Volgens verzoeker konden dergelijke papieren niet te hooi en te gras worden gevraagd, maar dienden ze altijd door de ontvanger te worden gecheckt aan de hand van het origineel in bijzijn van degene die zich legitimeert. Verzoeker wees erop dat een andere gemeente telefonisch bij de verhuurder naging of het huurcontract echt was.

3. Bij brief van 1 februari 2007 verklaarde het college de klacht van verzoeker ongegrond. Het college vermeldde dat het aan de hand van de kopie van het legitimatiebewijs de handtekening op het formulier voor instemming met bewoning door de huurder kon verifiëren. Het college vond dat de gevolgde procedure voldoende sluitend was. Het door verzoeker in te vullen instemmingformulier sloot uit dat derden hier ook gebruik van zouden kunnen maken, waarbij het college er vanuit ging dat de huurder zorgvuldig omging met de over te leggen stukken. Verder werden de ingeleverde stukken zorgvuldig gearhiveerd, hetgeen ook de reden was waarom niet was gekozen voor telefonische verificatie. Op deze manier was altijd verifieerbaar of de inschrijving rechtmatig was geweest.

4. Hierop wendde verzoeker zich op 13 februari 2007 tot de Nationale ombudsman, die bij brief van 2 april 2007 een onderzoek instelde. Hierbij stelde de Nationale ombudsman het college de volgende vragen:

"1. Waarop baseert u zich bij het opleggen van de verplichting aan een huurder om een kopie van het legitimatiebewijs van de - particuliere - verhuurder over te leggen?

2. Met welk oogmerk vraagt u een kopie van het legitimatiebewijs van de verhuurder?

3. Is dit doel ook op een andere manier te verwezenlijken?

4. Ziet u de mogelijkheid die verzoeker noemt van het vervalsen en het uitwisselen van kopieën ook als een risico?

Zo nee, waarom niet?

Zo ja, hoe gaat u hiermee om?"

5. Het college gaf bij brief van 2 juli 2007 de volgende antwoorden:

"1. Wij baseren de verplichting aan een huurder om een kopie van het legitimatiebewijs van de particuliere verhuurder over te leggen op artikel 70 1e lid van de Wet Gemeentelijke Basisadministratie (Wet GBA). Dit artikel geeft ons college de mogelijkheid nadere inlichtingen en stukken van de aangever te vragen die van belang zijn voor de "bijhouding met betrekking tot hem van de basisadministratie".

2. Met een kopie van het legitimatiebewijs van de verhuurder beogen wij met de nodige zekerheid vast te stellen of de juiste persoon, i.c. de verhuurder, toestemming tot bewoning heeft gegeven.

3. De suggestie van (verzoeker; N.o.) dat wij als gemeente een archief met handtekeningen zouden kunnen bijhouden en raadplegen stuit op praktische bezwaren in die zin dat dit archief dan ook voortdurend geactualiseerd moet worden.

4. Natuurlijk onderkennen wij, in algemene zin, de mogelijkheid van vervalsingen en uitwisseling van kopieën. Wij vragen daarom altijd naar originele verklaringen, met originele handtekeningen als het gaat om particuliere verhuur. Bij twijfel vindt collegiale raadpleging plaats dan wel wordt er een nader onderzoek verricht alvorens de aangifte van verhuizing wordt geaccepteerd."

In zijn brief bleef het college bij zijn standpunt dat verzoekers klacht ongegrond was en gaf het aan van mening te zijn dat de gevolgde procedure bij particuliere verhuur rechtmatig en zorgvuldig was.

II. Beoordeling

6. Het evenredigheidsvereiste houdt in dat bestuursorganen voor het bereiken van een doel een middel aanwenden dat voor de betrokkenen niet onnodig bezwarend is en dat in evenredige verhouding staat tot dat doel.

Het evenredigheidsbeginsel impliceert dat de gemeenten, bij de werkzaamheden ten behoeve van het bijhouden van de gemeentelijke basisadministratie, die werkwijzen dienen te kiezen die voor een burger het minst bezwarend zijn en die zo weinig mogelijk inbreuk maken op hun persoonlijke levenssfeer.

7. Ingevolge de Wet GBA is het college van burgemeester en wethouders verantwoordelijk voor de verwerking van persoonsgegevens over de bevolking in een geautomatiseerde basisadministratie persoonsgegevens. Vanuit deze verantwoordelijkheid heeft de gemeente een belang bij een juiste en adequate verwerking van persoonsgegevens en bij het zoveel mogelijk voorkomen en bestrijden van eventuele fraude met persoonsgegevens.

8. Met het vragen van een kopie van het legitimatiebewijs van een particuliere verhuurder wil het college zekerstellen dat het ook daadwerkelijk de persoon van de verhuurder is die toestemming verleent tot bewoning van de woning waar een huurder zich wil inschrijven. De bevoegdheid hiertoe ontleent het aan artikel 70 Wet GBA (zie Achtergrond, onder 1.), volgens welke bepaling degene die zich in een gemeente wil inschrijven verplicht is om inlichtingen te geven en geschriften te overleggen die van belang zijn voor de bijhouding met betrekking tot hem van de basisadministratie.

Blijkens de parlementaire geschiedenis omtrent dit artikel is het treffen van de in het artikel genoemde maatregelen geoorloofd, gelet op het belang van een juiste registratie van personen in de basisadministratie. Deze maatregelen kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de kwaliteit van de opgenomen persoonsgegevens, met name om spookbewoning tegen te gaan en nietsvermoedende bewoners van een bepaald adres te beschermen tegen een ongewenste inschrijving op hun adres (zie Achtergrond, onder 2.).

9. Bovenstaande in aanmerking genomen, is het op zichzelf gerechtvaardigd te noemen dat het college een kopie van het legitimatiebewijs van de verhuurder verlangt om diens handtekening op het instemmingformulier te kunnen verifiëren. Het overleggen van een kopie van het legitimatiebewijs is, vanuit oogpunt van een adequaat beheer van de GBA en het voorkomen van fraude, relevant en om die reden is het gerechtvaardigd om dit van verhuurders te verlangen.

10. Voorts komt het de Nationale ombudsman voor dat het college met het vragen aan aspirant bewoners van een kopie van het legitimatiebewijs van de verhuurder, een methode heeft gekozen die op zichzelf niet onnodig bezwarend is voor de verhuurder.

11. De Nationale ombudsman gaat er overigens van uit dat het college aan verhuurders die het niettemin bezwaarlijk vinden om een kopie van het legitimatiebewijs aan derden mee te geven, de mogelijkheid biedt dat deze persoonlijk met hun legitimatiebewijs bij de balie Burgerzaken langskomen, zodat de handtekeningen ter plekke kunnen worden geverifieerd.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het college van burgemeester en wethouders van Amersfoort is niet gegrond.

Onderzoek

Op 19 februari 2007 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer J. te Amersfoort, met een klacht over een gedraging van het college van burgemeester en wethouders van Amersfoort.

In het kader van het onderzoek werd het college van burgemeester en wethouders van Amersfoort verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Tevens werd het college van burgemeester en wethouders van Amersfoort een aantal specifieke vragen gesteld.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. Het college van burgemeester en wethouders van Amersfoort deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

Verzoeker gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Klacht van verzoeker van 22 december 2006 gericht aan het college van burgemeester en wethouders van Amersfoort.

Brief van het college van burgemeester en wethouders van Amersfoort van 1 februari 2007 waarin verzoeker wordt meegedeeld dat zijn klacht ongegrond wordt geacht.

Verzoekschrift aan de Nationale ombudsman van 13 februari 2007.

Standpunt van het college van burgemeester en wethouders van Amersfoort van 2 juli 2007.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens

(Wet van 9 juni 1994, Stb. 494)

Artikel 70, eerste lid

"Degene die aangifte heeft gedaan als bedoeld in de artikelen 65 tot en met 68, is verplicht om op verzoek van het college van burgemeester en wethouders, desverlangd in persoon, ter zake van zijn aangifte de inlichtingen te geven en de geschriften over te leggen die van belang zijn voor de bijhouding met betrekking tot hem van de basis-administratie."

2. Memorie van Toelichting bij artikel 70 Wet GBA (TK 22 228, nr. 3, blz. 6 - 7)

"...Veel gemeenten hebben de laatste jaren maatregelen getroffen tegen het fenomeen spookbewoning. Een van de maatregelen is de verplichting om een huurovereenkomst of koopakte over te leggen alvorens tot inschrijving in de basisadministratie van een gemeente wordt overgegaan. Op deze wijze worden de op een bepaald adres ingeschreven bewoners, die niets weten van de voorgenomen inschrijving van een derde, beschermd tegen een ongewenste inschrijving op hun adres. (...)

Gelet op het belang van een juiste registratie van personen in de basisadministratie en op het feit dat de hiervoor beschreven werkwijze een belangrijke bijdrage kan leveren aan de kwaliteit van de opgenomen persoonsgegevens, wordt het wenselijk geacht expliciet een regeling te treffen omtrent de geoorlooftheid van de door gemeenten in dit kader te nemen maatregelen..."